

had ook de naam van de nieuwe spionagegroep uitgekozen: 'Sobenlader', zijnde de eerste letters (met enkele aanvullingen) van de zin 'So blüht ein neues Leben aus den Ruinen'. In deze groep waren Paul Schlecht, een vroegere medewerker van Lindenburgs ingenieursbureau, Egbert Hammingh, een neef van Lindenburg, en mej. Eeltje A. C. Meylink de centrale figuren; mej. Meylink had eerder al medewerking verleend aan Kees Dutilh en aan Boerema. Nadien kon 'Sobenlader' heel af en toe via een Zweedse gezagvoerder (in Delfzijl mocht van elk Zweeds schip dat er binnenviel, slechts de gezagvoerder van boord gaan) een gemicrofilmde spionagerapport aan de Stockholmse vertegenwoordiger van het Bureau Inlichtingen doorgeven.

De Enquêtecommissie achtte het in '49 'juist' dat de Jong uit zijn functie ontheven was; zij sprak overigens haar 'waardering' uit voor hetgeen hij gepresteerd had.¹ Terecht. Hij had in de zaak-Aben een ernstige beleidsfout gemaakt, maar overigens drie-en-cen-half jaar lang kosten noch moeite gespaard om met groot persoonlijk risico (niemand wist of de Duitsers niet van de ene dag op de andere Zweden zouden binnenrukken) iets voor de Nederlandse zaak te doen. Hij had er zijn eigen koopmansbedrijf bij verwaarloosd ('wanneer mijn eigen personeel', zei hij, 'gelegenheid kreeg, mij tien minuten per dag te spreken, dan was het veel'²) en het zal ook wel voorgekomen zijn dat hij aan de 'normale' zaken van een consul-generaal (de Jong was dat honorair: hij kreeg er geen betaling voor) niet voldoende aandacht kon besteden. Of dat laatste zich vaak voordeed, weten wij niet, maar in elk geval was het een feit dat Buitenlandse Zaken in Londen hogelijk ontevreden raakte over de Jong. Op de eerste, hem door Somer toegebrachte krenking volgde dan ook een tweede, hem toegebracht door van Kleffens: in de lente van '44 werd in Stockholm een beroeps-consul-generaal benoemd waarmee de Jongs officiële functie kwam te vervallen. Na de bevrijding was het verslag van de Enquêtecommissie (1950) nodig om Buitenlandse Zaken er toe te bewegen, voor hem de onderscheiding aan te vragen die het departement hem tevoren onthouden had.

'Zwitserse Weg'

Ook over de 'Zwitserse Weg' hebben wij al veel in vorige delen geschreven, nl. in deel 6 (weer in de paragraaf 'Spionagegroepen/Verbindingen met

¹ A.v., dl. IV a, p. 194. ² Getuige A. M. de Jong, a.v., dl. IV c, p. 733.